

PM om förslag på kollegialt inflytande på KTH

Universitet och högskolor utmärker sig på många sätt från andra myndigheter och institutioner och ett av dem är förekomsten av kollegialt inflytande. Under lång tid har detta inflytande betraktats som en garant för kvalitet i de kunskapsorganisationer som universitet och högskolor utgör, även om detta inflytande kringskurits efter autonomireformen och även genomgått förändringar decennierna före det.¹

På KTH har det kollegiala inflytandet också förändrats över tid. Samtidigt som det förmodligen betraktas som självklart finns inte längre några institutionsstyrelser, skolorna har ledningsgrupper och fakultetsnämnden är ersatt av ett fakultetsråd. I KTH:s utvecklingsplan existerar inte begreppet, och i verksamhetsplanen nämns det bara i relation till granskning två gånger. I Vision 2027, däremot står att vi värnar ett ”aktivt kollegialt inflytande” och att KTH ska kännetecknas av ”ett väl utvecklat kollegialt ledarskap”.

I KTH:s arbetsordning är det endast i relation till fakultetsrådets uppgifter som kollegialitet nämns. Fakultetsrådet ”har övergripande ansvar för den kollegiala förankringen och ska utforma lämplig struktur eller organ för att säkerställa detta”. Fakultetsrådet ska också ”skapa goda förutsättningar för kollegialt utbyte tvärs över ämnesgränserna rörande såväl pedagogisk och vetenskaplig utveckling som grundläggande akademiska värderingar”.

Det finns alltså två övergripande mål för kollegialt inflytande på KTH som Fakultetsrådet ska arbeta med, dels förankring, dels utbyte över ämnesgränserna. Följande förslag är tänkt att möta båda dessa ambitioner.

Skolkollegier

Det inrättas kollegier på varje skola. Idag finns bara kollegium på en skola, nämligen EECS. Denna kan emellertid tjäna som förebild även om det är önskvärt att också viss anpassning sker till de olika förutsättningar skolorna har. Ett skolkollegium ska ha valda ledamöter. Valbar är den som med en omfattning om minst 50 procent av heltid är

- anställd tillsvidare som professor, lektor, adjunkt eller forskare,
- anställd som biträdande lektor, eller
- anställd för en begränsad tid om minst två år som lärare på konstnärlig grund.

Denna grupp kallas i detta dokument kollegerna.

¹ Henrik Björck, Om kollegialitet (Stockholm: SULF, 2013). <https://sulf.se/app/uploads/2016/02/sulfs-skriftserie-om-kollegialitet.pdf>

Det är viktigt att de valda ledamöterna i skolkollegiet inte är för få och inte heller för många. Är de för många kan paradoxalt nog känslan av ansvar avta. Är de för få kan det brista i kritisk massa. Deras uppdrag är att lyfta, diskutera och utveckla frågor som är relevanta för dem som kolleger på KTH. Ledamöterna väljs genom val bland kollegerna på institutionen. Första valet ska genomföras i början av 2020, genom val per institution. Före valet ska varje kollega få en förfrågan om han eller hon är villig att kandidera som vald ledamot. Antal valda ledamöter per institution ska vara två på ABE, CBH och ITM respektive fyra på EECS och SCI. Jämställd representation är särskilt viktigt bland de valda ledamöterna. Därför ska det bland de valda ledamöterna vara lika många män som kvinnor från varje institution, utom i de fall där det är bara män eller bara kvinnor som fått röster. Mandatperioden för valda ledamöter är två år. Dock är mandatperioden för första perioden till och med 2021.

Skolkollegiet leds av en ordförande och en vice ordförande som båda ska vara tillsvidareanställda med anställning som professor eller lektor. Vice ordförande kan ersätta ordförande. Dessa utses bland de valda ledamöterna av dekanus och prodekanus i samråd med de valda ledamöterna. Ordförande och vice ordförande bör också utses med jämställd representation. Det är möjligt att vara vald till både skolans strategiska råd och till skolkollegiet, men det är viktigt att inse att de båda forumen har olika uppgift. Uppdraget som vald ledamot i skolkollegiet är inte förenligt med uppdrag som skolchef, vice skolchef eller prefekt.

Detta är ett forum som är skilt från den beslutande linjen. Det är önskvärt att skolornas ledningsgrupper, skolchef och prefekter använder skolkollegierna för att åstadkomma kollegialt inflytande. Det bör emellertid betonas att kollegierna inte arbetar på uppdrag av vare sig skolchefen eller prefekten utan är en fri akademisk och intellektuell samling.

Skolkollegierna träffas minst två gånger per termin. Ordförande kallar alla valda ledamöter. Mötena är öppna för alla skolans kolleger, oberoende av uppdrag i linjeorganisationen, som vill bidra och delta i diskussionerna. Denna modell erbjuder både en kontinuitet med särskilt ansvariga och valda ledamöter samtidigt som den borgar för transparens och deltagande. Dagordning och minnesanteckningar ska följaktligen gå ut till alla skolans kolleger och mötestider ska anslås på skolans webbplats.

Skolkollegiernas språk ska vara svenska, men det går bra att göra inlägg på engelska. Ordförande för skolkollegiet utgör en kollegial länk mellan lärarna och forskarna på skolan, fakultetsrådet och KTH:s ledning. Dekanus och prodekanus kallar alla ordföranden till regelbundna möten. I dessa möten kan ordförandena förmedla frågor av vikt för kollegierna och dekanus och prodekanus kan ställa generella och specifika frågor till kollegierna.

Det kan finnas frågor som också skulle vara betjänta av en bredare diskussion. Det pågår ständigt ting i universitetssektorn som är av betydelse för verksamheten. Det kommer utredningar,

forskningspropositioner, nya forskningsresultat och böcker som på ett eller annat sätt berör det dagliga arbetet. I skolkollegiernas möte med dekanus och prodekanus kan sådana frågor fångas upp, men de kan också komma ur fakultetsrådet eget arbete och från rådets ledamöter. Skolkollegierna och fakultetsrådet kan bjuda in verksamhetsstödet för att presentera en aktuell fråga.

Skolans doktorandråd ska få kallelse till skolkollegiet och en representant därifrån har rätt att vara adjungerad vid kollegiet.

KTH kollegialt forum

Fristående från skolkollegierna men med en agenda som kan påverkas av dessa kallas minst två gånger per termin hela kollegiet till möte, KTH kollegialt forum, för att diskutera angelägna frågor för forskning, undervisning och samverkan både nationellt och internationellt. Dessa är öppna för alla kolleger och inleds av en inbjuden gäst som har något substantiellt att bidra med och som också är fokus för diskussionen. Dekanus och prodekanus är ansvariga för att planera och genomföra dessa möten. De valda ledamöterna till skolkollegierna har ett särskilt ansvar att engagera sig även i KTH kollegialt forum.

Språket för KTH kollegialt forum ska vara svenska, men det går bra att göra inlägg på engelska.

Mötena i KTH kollegialt forum är tänkta att utgöra en plattform där lärare och forskare kan mötas över ämnesgränserna för att samtala om ämnen som engagerar dem, men som samtidigt inte nödvändigtvis ser lika ut i olika discipliner. KTH är ett enfakultetsuniversitet, men rymmer de facto väldigt många discipliner och är mycket heterogent. Det är en styrka som skulle kunna utvecklas ytterligare om den ömsesidiga kunskapen ökade.

Skolornas doktorandråd och doktorandsektionen vid THS ska få kallelse till KTH kollegialt forum och en representant från vart och ett av dessa organ har rätt att vara adjungerad vid mötet.